خراسان رضوی
روزنامه
سیاسی، اقتصادی، فرهنگی، اجتماعی
خراسان رضوی

دوشنبه | ۲۳ فروردین ۱۴۰۰
۲۹ شعبان ۱۴۴۲
شماره ۴۶۶۳

گزارش

۱۰ پروژه کلیدی استان در صورت توافق نهایی با چین، می تواند به عنوان ظرفیت سرمایه گذاری معرفی شود

بسته پیشنهادی برای سرمایه‌گذاری چین در استان

گزارش
نوید زنده روحیان

به دنبال توافق همکاری ایران-چین با افق ۲۵ ساله به مرور فرصت‌های سرمایه گذاری خارجی در استان خراسان رضوی با نگاه به اولویت های انتشار یافته از سند همکاری های مشترک ایران و چین می پردازیم. به گزارش خراسان رضوی، توافق های اقتصادی چین با کشورهای مختلف جهان در سطوح مختلف مشارکت اقتصادی در گذشته وجود داشته که یکی از مهم ترین راهبردهای این قراردادها احیای راه ابریشم قدیم بوده است. راهی که نقطه اتصال ایران با چین در حداقل دو هزار سال قبل بوده است. ۲۲ بند مهم منتشر شده از کلیات این توافق، می تواند به استان خراسان رضوی مرتبط باشد و از جمله این بند ها می توان به موارد زیر اشاره کرد:

* تشویق مشارکت شرکت های چینی در سرمایه گذاری و تامین مالی طرح های برق، انرژی، آب و فاضلاب
* تکمیل راه آهن شرق به غرب ایران و ایجاد راه آهن زیارتی پاکستان، ایران، عراق و سوریه و همین طور راه آهن شمال به جنوب
* توسعه و ساخت فرودگاه ها، خرید محصولات هوایی تولید مشترک ایران و چین
* ایجاد منطقه مشترک فرامرزی در کشور ثالث
* طراحی شهرک صنعتی تولید خودرو
* تشویق سرمایه گذاری در بهره برداری از معادن مس، سنگ آهن، فولاد و صنایع آلیاژی
* سرمایه گذاری در خط مترو ی ۱۰ کلان شهر ایران
* تشویق به سرمایه گذاری در کشاورزی، شیلات و آبخیزداری
* سرمایه گذاری و توسعه بخش بهداشت و درمان

مواردی که هر کدام ما به ازایی در گذشته یا حال پروژه های عمرانی و توسعه ای حوزه های مختلف در استان داشته که با توجه به این پروژه ها، فرصت های سرمایه گذاری خارجی را در آن ها بررسی می کنیم. البته پیش از این، تشریح این فرصت ها را از مدیران کل و روسای سازمان های اقتصادی استان خواستار شدیم اما هیچ یک پاسخ دقیقی در این باره ندادند.

به ما ابلاغ نشده است

محمدرضا اورانی، رئیس سازمان جهاد کشاورزی استان در این زمینه گفت: این موضوع یک مسئله کشوری است و هنوز ابلاغی از وزارتخانه برای تحقیق و بررسی در این باره به ما ارسال نشده، هر وقت این ابلاغ صورت گرفت، ما در نشست های تخصصی با کارشناسان و مشاوران خود درباره بندهایی که مرتبط با ماست یا دستوراتی که رسیده، تصمیم گیری می کنیم.

وی با تاکید بر این که بندهای منتشر شده این توافق و موضوعات مرتبط با حوزه کاری را ندیده است، افزود: فارغ از این توافق، برای فرصت های سرمایه گذاری خارجی الان چیزی در نظر ندارم و باید نشستی تخصصی با حوزه سرمایه گذاری و معاونان برگزار کنیم و سپس این نظرات را به اطلاع وزارت جهاد کشاورزی برسانیم و پس از تایید آن ها در آینده به شما اطلاع بدهم که چه مواردی مد نظر ماست.

دو مدیر دیگر حوزه اقتصادی استان، رئیس سازمان صمت خراسان رضوی و مدیرعامل شرکت شهرک های صنعتی استان بودند که با وجود تماس های مکرر همچون گذشته پاسخ گوی سوالات خبرنگار خراسان نبودند. اما میرجعفریان، معاون عمرانی استاندار خراسان رضوی در سخنانی کوتاه بیان کرد: همه ابعاد منتشر شده این توافق در سطح برش ملی و وزارتخانه‌ای بوده و هنوز اطلاعاتی از جمع بندی ها در این سطح در دسترس نیست، با عبور از این مرحله در استان حتما در باره سهم خراسان رضوی از این توافق برنامه ریزی خواهیم کرد.

آغاز احیای راه ابریشم در ایران از خراسان رضوی

تهران دقیقا در نقطه مرکزیت نقشه اجرایی راه تجاری ابریشم قرار گرفته که از سمت شرق به افغانستان و از غرب به ترکیه متصل می شود. راهی که ناگزیر، ورودی آن از افغانستان با خراسان رضوی آغاز می شود. هم راستای این راه، دو پروژه مهم عمرانی در مسیر مشهد به تهران، پروژه آزادراه مشهد- چناران و پروژه آزادراه حرم تا حرم است.

پروژه هایی که تا کنون کمترین میزان پیشرفت فیزیکی را داشته و برای تکمیل آن نیاز به سرمایه بالای ارزی و ریالی است. چنان که در شهریور ۹۶ کلنگ عملیات اجرایی آزادراه مشهد - چناران زده شد اما این پروژه تا آذرماه ۹۹ تنها ۱۰ یا به روایتی ۲۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشت و پروژه آزادراه حرم تا حرم نیز که ۱۰ سال پیش کلید خورد، تا مهرماه ۹۹ تنها ۱۰ درصد پیشرفت فیزیکی داشت و طبق گفته مسئولان نیازمند تامین مالی بوده که تا کنون پیشنهادهای مختلفی برای تامین این سرمایه بیان شده، مثلا باقر حنفی مجری و نماینده وزارت راه و شهرسازی در پروژه آزادراه حرم تا حرم در آخرین اظهار نظر گفته بود: تأمین مالی پروژه حرم تا حرم از طریق فرابورس انجام می شود و مختص به قطعات خاصی نبوده و اگر پول بیاید، ان شاءا... در هر قسمتی که لازم باشد تزریق خواهد شد. این در حالی است که حالا پس از گذشت هفت ماه از این وعده نیز اتفاق خاصی در این دو پروژه مهم ملی رخ نداده و میرجعفریان، معاون هماهنگی استانداری خراسان رضوی در این باره می گوید: حدود بهمن با سفر اخیر معاون وزیر راه و شهرسازی به استان، قول تسریع روند پذیره نویسی داده شد ولی تا کنون اتفاق جدیدی رخ نداده و امیدواریم این دو پروژه با سرعت بیشتری ادامه پیدا کند. این دو پروژه بزرگ عمرانی می تواند یک فرصت مهم بین المللی برای استان خراسان به عنوان درگاه ورودی حمل و نقل جهانی کالا و ترانزیت به غرب باشد.

توسعه دوغارون در راستای راه ابریشم

یکی دیگر از بندهای این قرارداد طولانی مدت به ایجاد منطقه ویژه اقتصادی مشترک در کشور ثالث اختصاص دارد که با وجود مرز مشترک زمینی دوغارون بین ایران و افغانستان به عنوان بزرگ ترین و فعال ترین درگاه تجاری شرق کشور و با کشور افغانستان می تواند در چارچوب این بند توسعه یابد. در همین زمینه، طرح تنها یک فاز از طرح منطقه ویژه اقتصادی دوغارون که سال گذشته به تصویب شورای عالی اقتصادی رسید، می تواند با سرعت بالاتر و در بقیه فازها نیز با جذب سرمایه خارجی به تحقق نزدیک تر باشد. ایجاد شهرک مرزی اقتصادی، گسترش بازارچه های مرزی، ایجاد کارخانجات صنعتی مشترک و تعاملات آموزشی و درمانی در راستای بندهای منتشر شده قابلیت اجرایی دارد و می توان از آن بهره مند شد.

راه آهن برقی سریع السیر تهران- مشهد

یکی از مهم ترین نکات بیان شده در طرح راه ابریشم، ساخت خطوط ریلی قطارهای پرسرعت است که در بخش ایرانی این امکان را می دهد قطارهای چینی مسافت ۳۲۰۰ کیلومتری بین شانگهای تا تهران را در ۱۲ روز طی کنند، مسیری که از طریق دریا ۳۰ روز طول می کشد و این قطارها برای رسیدن به تهران و عبور از ایران باید از خراسان رضوی و خط ریلی مشهد-تهران عبور کنند. پروژه برقی سازی راه آهن مشهد-تهران سال هاست که روی میز مدیران راه و شهرسازی است و حتی زمزمه ها از تامین مالی این پروژه از طریق فاینانس چینی نیز مطرح شده بود اما این طرح هنوز به نتیجه خاصی نرسیده و می تواند در راستای توافق جامع اقتصادی چین گنجانده شود. از طرفی بند منتشر شده در قرارداد ایران و چین نشان می دهد علاوه بر این، نگاهی به پروژه خط آهن زیارتی پاکستان، ایران، عراق و سوریه شده است که قطب این راه آهن در ایران بی شک شهر مشهد و بارگاه ملکوتی علی بن موسی الرضا (ع) خواهد بود و سالانه به ویژه در ایام دهه پایانی ماه صفر پذیرای زائران زیادی از کشور پاکستان است که پس از سفر زیارتی اربعین از کشور عراق خود را در این روزها به مشهد الرضا می رسانند. خط مشترک ریلی در قالب پروژه راه آهن شرق به غرب در راستای همین بند توافق قابل اجراست.

سرمایه گذاری برای چاله های آب و فاضلاب

به گفته حسین اسماعیلیان، مدیرعامل شرکت آبفای مشهد، بیش از ۶۰۰ کیلومتر شبکه جمع آوری فاضلاب شهری برای پهنه‌های حاشیه‌ای مشهد نیاز است که ۳۰۰ کیلومتر آن در محدوده بحرانی قرار گرفته و نیاز به اجرای فوری دارد، اما چون ۵۰ درصد ظرفیت موجود به تصفیه خانه جدید نیاز دارد، امکان اجرای آن تا پیدا شدن سرمایه گذار برای اجرای این تصفیه خانه‌ها وجود ندارد. این در حالی است که به گفته این مقام مسئول در دی ماه ۹۹، ساخت هر تصفیه خانه در آن زمان بیش از هزار میلیارد تومان هزینه داشته و دولت در هر سال برای هر تصفیه خانه تنها ۶ میلیارد تومان در نظر می گیرد. با این حساب، سال ها زمان می برد تا بتوان یک تصفیه خانه جدید برای شهر مشهد ساخت که به نظر می رسد با توجه به بند منتشر شده در قرارداد ۲۵ ساله، در صورت تصویب این طرح می توان به اجرای سریع تر این پروژه ها با سرمایه خارجی بیشتر امیدوار بود. در موضوع تامین آب شرب شهری و روستایی نیز با توجه به کمبود شدید آب شرب در استان خراسان رضوی طرح هایی مانند انتقال آب دریای عمان و خلیج فارس با این نوع سرمایه گذاری ها با سرعت بالاتری به نتیجه مطلوب خواهد رسید.

شهر فرودگاهی، رویایی که شاید محقق شود

پروژه احداث باند سوم فرودگاه مشهد، یکی از پروژه های توسعه ای مهم و از پر تردد ترین فرودگاه های کشور بوده که ۱۰ سال است در مرحله مطالعه باقی مانده و حتی یک درصد هم پیشرفت نکرده است. پروژه ای کاملا روی هوا که هر از چند گاهی با اظهار نظرهای عجیب و غریب به نقل محافل خبری تبدیل می شود، از توسعه و اجرای باند سوم گرفته تا انتقال فرودگاه به مکان دیگر و همچنین ایجاد شهر فرودگاهی تا کنون مطرح شده که فقط در حد یک طرح و بیش از آن به عنوان یک رویا باقی مانده است. شهر فرودگاهی با هدف ترانزیت هوایی بین المللی طرحی بلند پروازانه بود و در شرایطی که مطالعه یک باند فرودگاه ۱۰ سال به طول می انجامد ایده ای دست نیافتنی است اما یکی از بندهای این قرارداد می تواند سرمایه گذاری خارجی در بخش توسعه فرودگاهی مشهد برای حمل و نقل هوایی اقتصادی وزیارتی باشد.

ایجاد شهرک صنعتی تولید خودرو

خراسان با وجود مجموعه بزرگ خودروسازی و قطعات یدکی نقش مهمی در تکمیل زنجیره تولید خودرو در کشور دارد. کارخانه رینگ سازی و ایران خودروی خراسان سالانه با تولید خودرو و لوازم و قطعات اصلی بخش بزرگی از نیاز خودرویی کشور را تامین می کند اما به ویژه در بینالود ظرفیت بالایی برای توسعه شهرک خودرویی خراسان رضوی فراهم است که با فعالیت بیشتر در این بخش می تواند به قطب تولید خودرو در کشور تبدیل شود.

احیای ۴۸۲ معدن غیر فعال استان

خراسان رضوی با وجود ۴۶ ماده معدنی از ۶۷ ماده شناسایی شده جزو استان های غنی کشور از نظر این موهبت خدادادی است اما اول مهر سال ۹۹ خبری مبنی بر راکد و غیر فعال بودن ۴۸۲ معدن در استان، وضعیت نابسامان این حوزه اقتصادی مهم را نشان می داد، اگر چه در اسفند سال گذشته با اعلام معاونت اقتصادی استانداری خراسان رضوی این مشکل در حال رفع شدن است اما ظرفیت بالای استان از نظر وجود کانی های معدنی نشان دهنده این است که می توان این تعداد را نیز بهبود بخشید. اما از همه مهم تر، با تشکیل زنجیره ارزش صنایع و معادن و پیوند مجموعه های معدنی و صنعتی می توان زنجیره تولید کالای مهم و استراتژیکی مانند فولاد را نیز از سنگ آهن تا فراوری فولاد در استان گسترش داد. وجود مجموعه های بزرگ معدنی مانند سنگان خواف که به عسلویه شرق معروف است و از طرفی وجود فولاد خراسان در نیشابور نشان دهنده همین بستر مناسب است و قطعا گسترش این فضاها و ایجاد کارخانجات صنایع مادر در کشور نیازمند صرف هزینه های هنگفت ارزی است که به راحتی نمی توان از پس آن برآمد اما سرمایه گذاری خارجی می تواند بستری برای پیشبرد سریع تر این اهداف باشد.

> تولید و فراوری محصولاتی نظیر کنسانتره فلورین، مس و الکترود گرافیتی در صنایع معدنی و فلزی، تولید خودروی برقی و ماژول های فتوولتاییک در صنایع الکترونیک، احداث نیروگاه های تجدیدپذیر به‌ویژه نیروگاه های بادی در حوزه تولید برق، برقی کردن قطار مشهد-تهران و توسعه فرودگاه مشهد در حوزه زیربنایی و فناوری اطلاعات و ارتباطات، سلامت و بهداشت، گردشگری و کشاورزی از جمله این رشته ها هستند که تا کنون مذاکراتی در گذشته انجام و در برخی زمینه ها پیشرفت مناسبی در مذاکرات با طرف چینی حاصل شده است

صیانت از سرمایه های کشاورزی استان در جهان

زعفران، بی تردید یکی از گنجینه های کشاورزی ایران است و آمارهای ارزش گذاری آن همواره جدای از کل محصولات کشاورزی ایران محاسبه شده است و همین آمار برای بیان ارزش طلای سرخ کافی است که مهد آن هم در خراسان رضوی است. اما در سال های اخیر کاهش حمایت های دولتی از کشاورزان و نوسانات جدی بازار، گسترش کشت در کشورهای همسایه و نبود توان رقابت بین المللی در بازارهای جهانی به دلیل فراوری نامناسب و نداشتن استانداردهای لازم به دلیل تحریم باعث شده خام فروشی بلای جان این صنعت پول ساز باشد. فراوری زعفران به گونه های مختلف با احداث کارخانه های بسته بندی و فراوری زعفران و همچنین مشارکت سرمایه گذار خارجی به ویژه برای حضور در بازارهای جهانی قطعا می تواند برند زعفران ایرانی را ارتقا بخشد. از طرفی گیاهان دارویی که این روزها در جهان طرفدارهای خاص خود را دارد و کشاورزی پردرآمدی را شامل می شود، در استان خراسان رضوی بیش از ۷۰ درصد کل گیاهان دارویی ایران را در برمی گیرد که ظرفیت بالایی برای فراوری و توسعه کشت دانش بنیان و ارگانیک است.

توسعه مراکز بهداشتی و درمانی

فاینانس چین مهری بود که روی مهم ترین بیمارستان حاشیه شهر کشور زده شد اما محقق نشد و بارها به دلیل نبود بودجه های دولتی و نیاز به سرمایه های ارزی هنگفت این پروژه به آینده ای نا معلوم موکول شده است. بیمارستانی که فروردین ماه امسال قرار شد با تامین بخش کوچکی از اعتبارات لازم، کلنگ خشک شده بر زمین آن دوباره به حرکت درآید و حداقل فعال شود اما با این وضعیت قطعا سال ها طول خواهد کشید تا بیمارستان حاشیه شهر برای مردم این مناطق دردی را دوا کند. قطعا سرمایه گذاری خارجی همان طور که در قرارداد ۲۵ ساله چین نیز آمده، می تواند راهگشای این مشکل برای مردم مشهد باشد.

چین همواره در برنامه ریزی های استانی قرار داشته

این ها تنها بخشی از پروژه های مرتبط با بندهایی بود که از قرارداد مشارکت جامع و بلندمدت چین با ایران منتشر شده و با یک تطبیق سریع توانست با یکدیگر مرتبط باشد. پروژه هایی که باید از سال ها قبل به سمت جذب سرمایه خارجی می رفت تا این گونه سال ها بر زمین نماند اما این کار اگر چه خیلی دیر اما بالاخره صورت گرفته و مدیران اقتصادی و عمرانی استان نیز باید بیش از این با امضای این قرارداد از حالا به فکر گنجاندن طرح های مهم خراسان رضوی باشند که می تواند هم به توسعه و هم به اشتغال مولد کمک کند تا کل استان از منافع این قرارداد و تفاهم نامه های مشابه خارجی منتفع شوند. هر چند با روند بی اطلاعی فعلی نمی توان به دریافت سهم جدی برای استان امیدوار بود.

با این حال مرتضی اشرفی، معاون هماهنگی امور اقتصادی استانداری خراسان رضوی با اشاره به گذشته روابط اقتصادی میان ایران و چین گفت: در سال های گذشته سرمایه گذاران چینی در حوزه های مختلف صنعتی نظیر تولید قطعات یدکی خودرو، کاشی و سرامیک، تولید کاغذ و مقوا، تولید الیاف مصنوعی، بازیافت ضایعات پلاستیک، تولید و مونتاژ انواع بوردهای الکترونیکی، تولید پیچ و مهره، کیسه پلی اتیلن و همچنین صنایع معدنی و ریخته گری و تولید کنسانتره فلزات غیرآهنی سرمایه گذاری های کلانی را در استان خراسان رضوی انجام داده اند.

وی افزود: علاوه بر این حوزه ها، استان خراسان رضوی به سبب برخورداری از ظرفیت های بی نظیر دیگر مثل موقعیت جغرافیایی ویژه در مرکز اتصال خاورمیانه، آسیا و اروپا و مسیر جاده ابریشم، وجود بیش از ۲۵۰۰ جاذبه گردشگری و سفر سالانه بیش از ۲۵ میلیون گردشگر داخلی و خارجی به این استان، ذخایر مناسب نفت و گاز خانگیران و راه ارتباطی مطلوب موجود با کشور چین، ذخیره حدود ۳ میلیارد تن و استخراج سالانه حدود ۴۰ میلیون تن مواد متنوع معدنی، دومین قطب جمعیت متخصص و نیمه متخصص کشور و وجود نیروی کارآموزش دیده و ماهر، زیرساخت های بین المللی حمل و نقل هوایی، ریلی و جاده ای، برخورداری از تونل های بادی بی نظیر در جهان و روزهای آفتابی متعدد و مناسب برای احداث نیروگاه های تجدیدپذیر، فعالیت بیش از ۵۳۰۰ واحد صنعتی و قطب تولید خودرو و قطعات یدکی در کشور، تولید سالانه بیش از ۷ میلیون تن انواع محصولات زراعی، باغی و دامی و آبزیان و داشتن رتبه های برتر در بسیاری از محصولات زراعی و باغی در کشور و جهان از جمله زعفران، می تواند میزبان بی بدیلی برای سرمایه گذاری شرکت های چینی در کلیه حوزه های یاد شده باشد.

اشرفی همچنین تاکید کرد: به همین دلیل کشور چین به عنوان شریک تجاری اول جمهوری اسلامی ایران همواره در برنامه ریزی های استانی به عنوان کشور هدف سرمایه گذاری و فرصت قرار داشته و بخش عمده ای از بازاریابی بین المللی فرصت های سرمایه گذاری استان خراسان رضوی معطوف به شرکت های توانمند این کشور بوده است.

معاون اقتصادی استاندار همچنین با برشمردن مزیت های نسبی خراسان رضوی برای گسترش صنایع در این استان تصریح کرد: تولید و فراوری محصولاتی نظیر کنسانتره فلورین، مس و الکترود گرافیتی در صنایع معدنی و فلزی، تولید خودروی برقی و ماژول های فتوولتاییک در صنایع الکترونیک، احداث نیروگاه های تجدیدپذیر به ویژه نیروگاه های بادی در حوزه تولید برق، برقی کردن قطار مشهد-تهران و توسعه فرودگاه مشهد در حوزه زیربنایی و فناوری اطلاعات و ارتباطات، سلامت و بهداشت، گردشگری و کشاورزی از جمله این رشته ها هستند که تا کنون مذاکراتی در گذشته انجام و در برخی زمینه ها پیشرفت مناسبی در مذاکرات با طرف چینی حاصل شده است.